

Asia: VN/2215/2025

Luonnos hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomionne vaikutusten arvioinnista?

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi hankintatietovarannosta ja siihen liittyviksi laeiksi.

Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue yhtyy lausunnossaan Hyvil Oy:n ja Kuntaliitto ry:n antamiin eriäviin mielipiteisiin asiassa.

Hyvinvointialue katsoo, ettei kyseessä on uusi tehtävä, eikä se sisälly hyvinvointialuelain 120 § velvoitteeseen toimittaa taloustietoa keskitetysti valtionkonttorille. Kyseessä on uusi tehtävä tai vähintään kustannuksia tuottava merkittävä tehtävän laajentuminen. HE:ssä todetaan seuraavaa (s. 41): ”Tietojen hankintatietovarantoon toimittavien omista toimintamenoista tulisi vastattavaksi tiedon toimittajan omiin tietojärjestelmiin tehtävien mahdollisten sovellusmuutosten suunnittelu, määrittely, toteutus ja testaus, tietojen toimittamiseen liittyvät suorat ja välilliset henkilötyökustannukset sekä esimerkiksi tiedon toimittajan omia tarpeita varten tietovarantoon liittyviin palveluihin kehitettävät ominaisuudet tai toiminnallisuudet.”

Kyseisen aineiston toimittaminen edellyttää laajaa muutosta käytössä oleviin järjestelmiin, sekä hankintayksiköissä, että toimittajakentässä. Lisäksi vaikutustenarvioinnin osalta valmisteluaineistossa todetaan, että korvaus näistä kuluista kohdistuisi ainoastaan kuntiin. Koska kyseessä on hyvinvointialueen näkemyksen mukaan uusi tehtävä, toteutuessaan hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti, tulisi muutoksesta johtuvat kulut korvata hyvinvointialueelle kokonaisuudessaan. Isoja järjestelmämuutoksia tarvitaan useaan käytössä olevaan järjestelmään (ml. hankinnan elinkaaren- ja talouden järjestelmät).

Tietojärjestelmiin tarvittavat muutokset eivät kohdistu ainoastaan hankintayksiköihin, vaan vaatimukset kohdistuvat myös toimittajien kyvykkyyteen toimittaa hankintayksikön sille asettamat vaatimukset, ja tämä on jo sellaisenaan toimittajalle kuluja tuova seikka ja on omiaan nostamaan palveluiden ja tuotteiden hintoja.

Hankintatietovarannon hyöty hankintayksikölle jää epäselväksi. Julkisen hankinnan säästöpotentiaalia tavoitellaan valmistelussa olevin toimenpitein, joiden vaikuttavuus on tässä hetkessä oletus. Se, miten hankintatietovarannon nähdään tuottava säästöjä, jää arvioinnissa toteamatta.

Lisäksi esityksessä ei käsitellä mahdollisia haittoja, joita tarjousten, sopimusten ja ostolaskuja koskevien tietojen julkaiseminen voi aiheuttaa esimerkiksi henkilötietojen tai liikesalaisuuksiksi määriteltujen yksikköhintojen julkaisun osalta.

Esityksessä korostetaan hankintatietovarannon tavoitteita avoimuuden lisäämiseksi ja kilpailun edistämiseksi. Tavoite itsessään on kannatettava, hyötyjen arviointi toteutunee tulevaisuudessa toteutuakseen mittavien järjestelmämuutosten ja uuden toimintamallin käyttöönoton jälkeen.

2. Huomionne ehdotetusta hankintatietovarantolaista ja sen perusteluista?

Lausunto kokonaisuudessaan kohdassa 1.

3. Huomionne ehdotetuista muutoksista julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin ja vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annettuun lakiin sekä edellä mainittujen lakien perusteluista?

Lausunto kokonaisuudessaan kohdassa 1.

4. Huomionne ehdotetuista muutoksista Valtiokonttorista annettuun lakiin ja niiden perusteluista?

Lausunto kokonaisuudessaan kohdassa 1.

5. Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta?

Lausunto kokonaisuudessaan kohdassa 1.

Isotalo Ulla
Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialue